

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿՍ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

Rev. Pere G. Karmakarian Meehitariste № 4 V.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պոլսի 12 փոստի
» » վեցամսեայ 6 »
» » վեցամսեայ 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆՈՒԿ ՎՃԱՐԵԼԻ

Նամակ դրամ եղանակով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿՍ
Редакция на вѣстникъ Редаction du Journal
„Иравункъ“ „Iravounk“
ВАРНА (България). VARNA (Bulgarie)

Խմբագրության ուղևոր գրություններ
ես չեն որևիցե խմբագրության
ներքևից կը հրատարակուին անդադ-
րովի կամ մասամբ:
Խմբագրության 20 ամսյան ար-
հեստագիտական համար 20 0/0
գնով կը լինի:

ԻՆՉ ԸՆԵՆՔ

ժամանակէ մը ի վեր հրապարակի վրայ յայտնուած զանազան կարծիքներ առիթ կուտան մեզ համառօտ ակնարկ մը նետելու այն ընդհանուր ուղղութեան վրայ որուն հայ ժողովուրդը պարտի հետեւիլ իր քաղաքական գոյն ու նեցող շարժումներուն ու գործերուն մէջ:

Ծանրակշիռ պարագայ մը կայ որ պէտք է երբեք ամեն մէկ լրջախոհ և ուղղադատ հայու ու շարժումներէն վրիպի:

Հիւսիս-արեւմտեան սա վերջին պատերազմը լրանալու պահուն, հեռագիրներ կը ծանուցանէին նախ թէ վեց մեծ տէրութիւնները՝ երբ յաջողութեամբ աւարտեն խաղաղութեան բանակցութիւնը և երբ դաշնագիրը ստորագրուի, անմիջապէս պիտի սկսին թուրքիայ բարեկարգութիւններու մասին բանակցիլ:

Այս լուրը տարածուելէն քիչ վերջն ալ, ուրիշ հեռագիրներ հաղորդեցին թէ Ռուսիա երբեք պիտի չի զիջանի որ իր առիական սահմանագիծի թրքական նահանգները բարեկարգուին, այդ կողմերը ու է բարենորոգում հակառակ ըլլալով ռուսական շահերուն:

Ահա ճշմարտութիւն մը որ նուրբութիւն մը չէ, սակայն ինչքան աւելի կրկնուի, այնքան աւելի օգտակար կրնայ ըլլալ:

Ու երբ գիտենք թէ Սուլթանն ալ բնաւ ցանկացող չէ այդ բարեկարգութիւններուն, գիւրիս է եղբակացնել որ բարեկարգութիւններու դէմ թուրքիոյ և Ռուսիոյ համերաշխութիւնը ինչ հետեւանքներ կրնայ արտադրել:

Իրողութիւնը, ինչպէս կը տեսնենք, շատ պարզ է. ուրիշ ինչ պէտք է ընենք մենք հայերս, վաւեր խնդիրը մեր ազգային կեանքին ու մահուանը վրայ է:

«Ինչ պէտք է ընենք» ին վրձնական պատասխանը տալու յաւակնութիւնը ոչ ոք կրնայ ունենալ այժմէն: Եւ, սակայն երբ հարցում մը կը դրուի, պատասխան մըն ալ փնտռելու է:

Այս ծանր կացութեան մէջ սրբալիւր թիչ հաւանականութեամբ ինքզինքիս ուղղելու անհրաժեշտ պայմանն է է՛ն առաջ մեր սեփական ուժին ճշգրիտ գիտակցութիւնը:

Ազգային կեանքերնիս, անուրանալի է, անթարկուած է միջազգային քաղաքականութեան շահերուն. մենք ալ ունենալու ենք մեր ազգային քաղաքականութիւնը: Եւ քաղաքականութիւնը ըսելով չենք հասկընար «գիւտնադիտութիւն», այլ ազգային շահերու ճշմարիտ գիտակցութիւն և անոր համեմատ պաշարուն, հիմնական գործունէութիւն:

Հայ ազգը չունի զուլա մը, հեղինակուոր իշխանութիւն մը որ զմէս յոյժ քաղաքականութիւնը: Ժողովուրդը ինքն է իր քաղաքականութեան նախարարը: Ամեն ժողովուրդ արտաքին քաղաքականութեան շատ գէշ վարիչ է երբ չունի քաղաքական դաստիարակութիւն: Բայց երբ հանրութիւնը այդ դաստիարակութիւնը ունի և կը վայելէ իմաստուն առաջնորդներ, ան առնն կրնայ ապահով ընթանալ:

Քաղաքական դաստիարակութիւն ունեցող ժողովուրդ մը գիտէ թէ պաշարունութեամբ միայն ազգային շահերու վրայ մտածելու է, միշտ զգացմունքը զոհելով խելքին:

Օրինակ առնենք Անգլիան, նոյն իսկ մեզի մահաբեր պարագայի մը մէջ: Դեռ երկու տարի առաջ ամբողջ հասարակաց կարծիքը գրգռուած էր հայկական կոտորածներու առթիւ. նմանը չի տեսնուած յուզում կը տիրէր ժողովուրդին ու մամուլին մէջ: Անգլիոյ կառավարութիւնը սկսեց չի կախնայ. Անգլիոյ շահերու հակառակ կը դռնէր հայկական ջարդերուն պատճառով մարդասիրական զորք մը ընել: Ռոպպէրի մը հրապարակ կըլաւ և քաղաքական ճառ մը արտասանեց. մէկէն իմէկ զրգուումը հանգարուեցաւ. հասարակաց կարծիքը ուրիշ ուղղութեան մը սկսաւ հետեւիլ:

Քաղաքական դաստիարակութիւն

Թե՛ն զուրկ ազգ մը երբեք պիտի չի հանգարտէր այսքան դիւրութեամբ: Բայց անգլիացին բաղադրականութեան մէջ զգացում չունի հետեւաբար և ոչ ալ նախապաշարում. ուստի իր միտքն ալ անկախ է, անկաշկանդ է, ազատ է: Հանգարտորէն կը մտածէ լրտածին վրայ, առանց բարկանալու, յուզուելու, խռովելու. կը բաղդատէ ու կը դատէ պաշարունութեամբ: Հայկական կոտորածներու խնդրին մէջ անգլիացին զգաց թէ ընդհանուր մարդասիրութեան, բրիտանիկութեան, քաղաքակրթութեան դատին համար կրտսթ ծնի խօսքերը շատ արդար, շատ վստահ էին: Բայց Անգլիոյ մամուլը շահերուն համար ալ իշխող Ռոպպէրի աւելի գործնական կը խօսէր: Հետեւեցաւ Ռոպպէրիին:

Հայ ազգին ներկայ ծանր կացութեանը ո՛ր և է դարման խորհելու համար նախ պէտք է որ հանրութիւնը ինք պաշարին ըլլայ, ջնջէ իր մէջէն բացազանչական թեթեւամիտ ուղղութիւնը, և միայն դրական իրողութիւններէն առաջնորդուի:

Քննել, բաղդատել, խորհիլ սորվելու է հայ ժողովուրդը:

Եւ անոնք որ ժողովուրդին միտքն ու սիրտը վարելու կոչուած են, պէտք է քաղաքականութիւն մը ունենան որուն նշանաբանը ըլլայ **ԽԵԼՔ ԵՒ ՈՉ ԶԳԱՅՈՒՄ**:

Ան առնն է որ անոնք հայ ժողովուրդին իսկապէս բարեք ընող առաջնորդներ պիտի հանդիսանան, նպատակով ազգային սեփական ուժին իրական գիտակցութեան ծաւալման և անոր բարեւոք գործածութեան:

ՎԱՅԱՆ ՇԱՂԻՄԱՆ

ԸՆԴԴԻՄԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Տ. Վահան Ծաւրիմանի «Անկողմնակալ ըլլանք» խորագրով յօդուածին դէմ, զոր հրատարակեցինք մեր ՅՅդր. թիւին մէջ, ստացած ենք շատ երկար գրութիւն մը, որուն զլուսւոր կէտերը միայն կը ստիպուինք համառօտաբար առաջ բերել, անգլիանիկութեան պատճառով:

Հեղինակը հաստատելու համար թէ միութեան չգոյանալու պատճառը Դաշնակցութիւնը չէ, ինչպէս ցուցնել կուզէ Տ. Ծաւրիման, կը պատմէ միութեան համար նշանակալից ձեռնարկները հետեւեալ կերպով:

Առաջին անգամ երբ Տ. Սըվազիան վերակ. Հնչակեաններու կողմէ կէս պաշտօնապէս ժէնէվ կերթայ Դաշնակցականներուն տրամադրութիւնները իմանալու համար, Արփիարի մասին իրեն եղած դիտողութեանց կը պատասխանէ թէ անոր հեռացումը զոր Դաշնակցութիւնը կը պահանջէ խնդրոյն իսկ չկրնար ըլլալ: Տ. Սըվազիան կը խոստանայ սակայն իր ընկերներէն մէկուն ինչպէս նաեւ Հնչակեան ծրագրին առաքումը, բանակցութիւնները սկսելու համար եւ կը մեկնի: Կանցին ամիսներ, ոչ ծրագիրը կը զրկուի, ոչ ալ Տ. Սըվազիանի խոստացած ընկերը: Ու Արփիար ոչ միայն հարտառուի կուսակցութեան, այլ եւ կեդր. վարչութեան անդամ ու Մարտի խմբագիր կընտրուի:

Միւս կողմէ՝ այս ժամանակ Դաշնակցութիւնը ստոյգ ազդուի իմանալով թէ անհամերաշխութիւն կը տիրէ հնչ. կեդրոնի անդամներուն միջեւ. որոնք իրարու վրայ վստահութիւն չունէին իսկապէս, թէպէտ դրանք համերաշխ երեւանալու համար ամէն ջանք կընէին, կը ստիպուի շատ զգոյշ կերպով վերաբերուիլ դէպի խնդիրը:

Վերջապէս Տ. Ծանկիւլեան կը հասնի ժէնէվ, ուր իրեն կը բացատրուին միութեան համար Դաշնակցութեան տրամադրութիւնները եւ անոր բռնած զգուշաւոր դիրքին բուն շարժառիթները:

Տ. Ծանկիւլեան, որ Դաշնակցութեան անկեղծութեան մասին նախ շատ կասկածոտ կերեւէր, իրեն ցուցուած խել մը վաւերացողութեամբ կը համոզուի թէ արդարացի է ժէնէվի բռնած ըզգուշաւոր եւ վարանոտ ընթացքը վերակ. Հնչակեանութեան հանդէպ:

Դաշնակցականները միութեան կամ համերաշխ գործակցութեան համար պայման կը դնեն Արփիարի իսպառ հեռացումը կուսակցութեանէն, եւ աչքի առջեւ ունենալով կարգ մը անձնաւորութեանց դէմ կեցած ամբաստանութիւնները, կը խոստանան գործակցիլ իրենց վստահութիւնը վայելող Հնչակեաններու հետ միայն:

Տ. Ծանկիւլեան կը մեկնի եւ քիչ ետքը Դաշնակցութեան կը գրէ թէ կը յուսայ որ յիշեալ պայմանները չուտով պիտի ընդունուին Հնչ. կեդրոնէն: Ուստի Դաշնակցականները կորուշն բանակցութեան սկսիլ, երբ Արփիարը հեռանայ եւ վստահելի անձեր իբր պատգամաւոր զրկուին ժէնէվ:

Ներս ամանք իրեն սպառնական նամակներ կը գրեն, անձամբ կը ներկայանան ու գրամ կը պահանջեն, գրամ որ միայն անոր որդեկու ու անանկ տարիներու յառկացումն է :

Ոչինչ աւելի ցաւ կրնայ պատճառել ճշմարտագէտ հայ սիւրտերու որքան այն կարգ մը տխուր երեւոյթները, որոնք երեւան եկան մեր մէջ, զաղթականութեան հասանքին առիթով եւ որոնցմէ մէկն է Տ. Ամիրխանեանէ այս կերպով գրամ յափշտակել փորձողներուն դատապարտելի եւ անպատուարելի այս արարքը :

Մեր բարձրագոյն ուղղութեան տեսակէտով աւելի մեծ ցաւ կը զգանք այս դէպքէն քան նպաստներու դադարման հետեւանքէն, յուսալով որ Տ. Ամիրխանեան իր բնական մարդ, վերջին վայրկեանին պիտի վարանի գործադրել իր որոշումը, նպաստէ զրկելով անմեղ եւ զթուլեան կարօտ ու արժանի ազգակիցներ, քանի մը դիմակաւոր անպիտաններու պատճառով, զորս խստիւ կը դատապարտեն Տ. Ամիրխանեանցի վարած գործը արժանապէս գնահատողները, այսինքն բոլոր ժողովուրդը :

ԼՐԱՔԱՂ

Ատանայի առաջն. տեղապահ Տ. Խաչատուր վարդապետ, Տ. Խորէն վարդապետ եւ ուրիշ 17 աշխարհականներ Սելեկիոյ դատարանէն անմեղ ճանչցուելու եւ բանտէն արձակուելու են :

— Էսկիշէհիի հայերը, որոնք մինչեւ հիմայ մատուռով մը կը բաւականանային, որոշիւ են եկեղեցի մը կառուցանել :

— Աւստրիական Լոյտի գործակատարին դատին առիթով՝ դատուելու համար Ատանայէն Ալբիանուպօլիս բերուած ազգայինները, որոնց մէջ կը գտնուի Տ. Վահան Մալեղիան, կայսերական ներուժի արժանանալով, բանտէն արձակուելու եւ Կ. Պօլիս հասնելով երախտագրութեան ուղիք մը մատուցելու են Սուլթանին :

— Փ. Պօլիս հաստատուած Տ. Ալինաք եղբարք 1000 ֆրանք նուիրած են Կ. Պօլսոյ ազգ. հիւանդանոցին ի յիշատակ իրենց ողբացեալ հարազատ Տ. Բեվրուզի :

— Էլմիսինի ճեմարանին մէջ որդեգիրներ պահել յանձն առած են հետեւեալ ազգայինները. Տ. Առաքել Ծառուբեան երեք որդեգիր, Տիկին Շողակաթ Միլիքեան, Տ. Նիկողայոս Իզմիրեան, Տ. Խաչակ Շամհարեան եւ Պաքուի Մարգ. Ընկերութիւնը մէկ մէկ որդեգիր : Ուսանող մըն ալ որդեգրած է Տիկին Աննա Աթա. մալեան իր հանգուցեալ ամուսին Միրզա Աթամալեանի անունով : Ասկէ զատ ճեմարանի մանկավարժական խորհուրդը՝ կտակներու

համաձայն, հանգ. բժիշկ Գէորգ Տիգրանեանի անունով ընտրեց երեք որդեգիր, ու հանգուցեալ Թումայեան ամուսիններու եւ զէորգ Լուսինեանի անունով մէկմէկ որդեգիր :

— Գաւառական կարօտ եկեղեցիներուն համար գիրքեր գնել տալու փափոքով Տ. Գանիէլ Յուսէփեան 500 ր. զրկել է Ս. Կաթողիկոսին որ յանձնել է այդ գրամը Երուս. Պատր. փոխանորդ Տ. Գէորգ Կաթողիկոսին : Գրքերը արդէն գնուած են ու պիտի ղըրկուին դատուները : Ս. Պատրիարքը օրհնագիր մը զրկեց նուիրատուին :

— Էլմիսինի Սինոդը ծանոյց երեւանի նահանգային դատարանին թէ Մայր Աթոռի հոգեւոր ճեմարանը չի յօժարել թոյլատրել որ վիճենա վախճանած ուսուցչատակ Կոստանդին վարչականի ճեմարանի անունով կտակած գումարէն ուրիշներու բաժին հանուի, այլ կուզէ որ կտակը իր իսկութեամբ գործադրուի :

— Մոսկուայի Լազարեան ճեմարանի նախկին սաները կը ծրարեն նոր բարեգործական ընկերութեան մը հաստատութիւնը :

— Հայ կարօտեալներու ի նպաստ հրատարակուած «Եղբայրական Օգնութիւն»-ի երկրորդ տպագրութիւնը աւարտած է արդէն, սակայն խմբագրութիւնը անժամանակ կը սնայէ հաւաքածոյն հրապարակ հանել, նկատուելով հան առնելով ուսու ժողովրդի արդի տնտեսական նեղ դրութիւնը, որ հետեւանք է հունձքերուն գէշութեան : «Եղբայրական Օգնութիւնը» գնել ուղղողները պիտի ստիպուին սպասել մինչեւ աշուն, իսկ լրամանորները պիտի ստանան զայն մօտ ժամանակ :

— Բարիշէն կը գրեն մեզ թէ ոչ միայն Բարեգործական ընկերութեան այլ եւ ամբողջ հայ գաղութին անունով ցաւակցական հեռագիրներ զրկուած են Տիկին Կըլաթթօնի, Նաեւ Բարիշի ոչթըքահպատակ ազգայիններու նախաձեռնութեամբ անցի ունեցած գումարումի մը որոշման համաձայն՝ Բարիշի հովիւ Արթ. Պարոնեան վարդապետ Լօնտրա գնացած եւ ի դիմաց ֆուսսաբնակ հայերուն կլատթօնի յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելով, ցաւակցութիւն յայտնած է հանգուցեալին ընտանիքին եւ կառավարութեան ներկայացուցիչներուն :

Կիմանանք թէ անգլիաբնակ հայերը ձեռնպահ մնացել են կըլաթթօնի յուղարկաւորութեան առթիւ ու եւ ձեռնարկէ՝ Մանչէսթըրի վաճառականներու գումարումի մը մէկ որոշումին համաձայն, զոր տուած են իրենց կողմէ ու եւ մասնակցութիւն Սուլթանին անհաճոյ եւ թուրքիոյ հայերուն ֆուսսակար դատելով :

«ԻՐԱՆԻՆԻ»-ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ
... Ռուսաց. Պէտք է որ ձեզի հրապարակով պատասխանենք : Զայրոյթով կը բողոքենք ձեր գրածին դէմ եւ դարձեալ կը յայտարարենք թէ Խաչատուր խաչատուրեան անկախ գիրք մ'ունի մեր կուսակցութեանց հանդէպ : Իր այս գիրքին բերմամբ կընդունի յուրի, օգտակար եւ շահեկան գրութիւններ, ասոնց հեղինակները ո'ր կուսակցութեան ալ պատկանին : Մէկ երկու տեսակէտով շահեկանութենէ զուրկ չի տեսանք ինչ որ Տ. Վահան Շահրման գրեց միութեան խնդրին եւ Տ. Արիւսիարի մասին ու հրատարակեցինք : Զեր կատակներ մէկ հերքումն է արդէն ինչ որ պիտի կարգաւ մեր այս օրուան թիւին մէջ «Ընդդիմախօսութիւն» վերնագրին տակ : Դաշնակցականի մը գրութիւնն է այն զոր գրաշարներուն յանձնած ենք ձեր նամակը ստանալէ առաջ :

Դիմակի տակ երբեք չի պիտի զննենք գործի եւ, անկարելիութեան մօտ երթալով թիւն մը ընելու համար, երբ երբեք օր մը կուսակցութեան մը յարինք, զայդ բացէ բաց յայտարարելու քաջութիւնը եւ անկեղծութիւնը պիտի ունենանք :

Ասոր կատարելագէտ վստահ պիտի ըլլայիք եթէ Խաչատուր ուղղամտութեան վրայ ճիշդ գաղափար մը կազմած ըլլայիք :

Խօսք հասկցողին բա՛րեւ :

ԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՒԻՆՅՈՒ

Դառնի, 14 Ապրիլ 1898
Լսարանական Ընկերութեան Դաւրիթանակ հայոց մտաւորական եւ բարոյական զարգացման նպաստելու նպատակաւ երկու շաբաթ մի անգամ տալիս է հասարակական ձրի դասախօսութիւններ :

Ընկերութեան վարչութիւնը ներկայ գրութեամբ դիմում է յառաջդիմասէր հայ հեղինակներին, թարգմանիչներին եւ հրատարակիչներին, եւ խնդրում է որ հաճին քաջալերել եւ օժանդակել այս բարեհաջող ձեռնարկին, նուիրելով իրանց հրատարակութիւններից մի մի օրինակ, մանաւանդ Գիտական, Առողջապահական, Մանկավարժական եւ Պատմական երկեր :

Շնորհակալութեամբ ընդունվում է նաեւ ազնիւ հայ հասարակութիւնից նուիրված ու եւ գիրք կամ փող :

Նախագահ վարչութեան
ՏՕՔԲ. Կ. Յ. ՓԱՇՏԵԱՆ

Ծան. — Ընկերութեան միակ ապահով հասցեն է,

Salle de Conference Arménienne
(Perse) Tauris

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անգլիաւորներին դաշնակցութեան մը գաղափարին յարողները Լօնտրայի մէջ գումարում մը ունեցան լորտ Գօլըրիճի նախագահութեամբ : Ի մէջ այլսց խօսեցան լորտ Պրասըր եւ Ռիբօն եպիսկոպոս որ բաժակ առաջարկեց ամերիկեան հօրեղբորդիներուն կենաց :

— Յաջող արդիւնքի մը յանգեցան Գանատայի եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ կատարուած բանակցութիւնները յանձնաժողովի մը կազմութեան համար որ պիտի քննէ երկու երկիրներու միջեւ կե-

ցած քանի մը վեճերը, համաձայնութեան մը գալու նպատակով : Քանի մը եւրոպական տէրութիւններ վրդոված են այս լուրէն, զայն նկատելով ապագայ անգլիական երկրներու դաշնակցութեան մը նշանը : Մինչեւ իսկ կըսուի թէ Ռուսիա, Ֆրանսա եւ Գերմանիա պաշտօնագէտ այս խնդիրին վերաբերեալ հարցումներ ուղղել են Ռաշինկթօնի կառավարութեան :

— Բրուսիոյ Հայերի իշխանը Ուէյ-Հայ-Ուէյ հասեր եւ քաղաքը պարտեր է անգլիական մարտանաւերու հրամանատար ծովակալ Սէյմուրի հետ :

«ՇԱՐԺՈՒՄ»

Շարժումի խմբագրութիւնը կը խնդրէ մենէ ծանուցանել թէ գրադարի անակնկալ հիւանդութեան պատճառաւ այսօր թերթը անհնարին եղած է հրատարակել :

ՊԻՋՏԵ ՐՈՒՅԱՆԻԼԵՐ

Պիզիմ միլի կազմաւորմանը չօգ տէֆա պաղը բուհանիլերմի- զին եազըչմազ հալլերինտէն պահս իթմէլերինտէ : միլլէթին էն մու- զատէս խըտմէթինի իյֆայէ վէ էն նաղիք մէմուրիյէթինի իճրայա մէ- մուր օլան շու վարդապետ վէ բա- բաս սընֆընա գարչը օլ տէրէճէ իքրահանէ շէտիա լիսան իսթիմալ իտէրլէրքի, անլէրի օգույան՝ հէ- մէն հէմէն շու շիւբհէյէ զահիպ օ- լուր քի՛աճէպաշու բաբասլարտիկէր պիր միլլէթտէն մի՛ պիզիմ իշիմի- զէ կէլիպ տիւշմիւլլէր : Մուհարրի- լէրիմիզ չօգտէֆա պու սընֆտան պահս լիտէն պիր պէնտ եազտըգ- լարը ստաթտա սէֆիլ բաբասլա- ըն ալէհինէ օլ տէրէճէ իլէրի կի- տէրլէրքի՝ զանն իտէրսին բաբաս- լարըն պիզիմ իշիմիպտէն վէ պիզիմ ըշիմիլլէ ինթիսապ ու թագտիս օլընմըլ օլտըզլարընը պիւթիւն պիւթիւնէ ունուտըրլար : Մաէթ- թէսիւֆ ինքեար իտմէյիլլէր, պիզ- տէ բուհանի սընֆը օլ մուգատ- տէս մէմուրիյէթ իշիւն հազըրլան- մըլ զաթլարտան միւթէյէթիլ օլ- մայուպ, իլլա բասթ կէլէնի բա- բաս վէ բահիպ ինթիսապ իթմէք իսթասընա տիւշար օլտըլըլ, պու- թէհիլլէր վէ միլլի պիր խաթա տըր : պու խաթա ումում միլլէթէ մախսուտ օլտըլը հայտէ, անըն սէ- մէրէսի օլտըլը օլ պիշարէլէրին թէ- սատիւֆէն բաբաս օլմասընտան սօն- ըա, չըգուպ անլէրէ պին թիւրլիւ- հաքարէթլէր իթմէք ատէթա տօղ- բուտան տօղբու միլլէթի թահքիթ իթմէք տիր : իսթիսայա բէայէթ իտէրէք, պիզ՝ շու բաբասլարմը- զա նէ՝ վէրմիլլէր քի, նէ՝ պէքլէ- յէլիմ : արապաճըլը վէ քէօմիւրճիլի թուլթուպ բաբաս իթտիքտէն սօն- ըա, օ՛ սընֆտան պիր տահա քէ- ըմէթ պէքլէնիլլիլ մի՛ : Զօգ տէ- ֆա եպիսկոպոսլարմըլ եա պիր չօրպաճընըն խաթրը իշիւն վէ եա- խօտ վատ օլընան պիր գաչ լիւրա

մուգապիլինտէ՝ կէշինմէքտէն թա-
նիւ պիր շախսը թուրուպ րուհա-
նի թագաւոր իտէրէր։ Քիւրիստէ
պու աշնըն իմաստը էսնասընտա՝
մէզհէպիլմիլ միւսէպիլնէ՝ ալէնէն
եպիսկոպոս էհալինին րէյնէ տա-
խի մուրաճաթ իտէր։ պիլ սիւ-
քիւտէ օ՝ առամըն բարաս օլմա-
սընա իճաղաթ վէրիւրիլ, վէ պիր
աղ սօնրա գալըաղը պաշընտա
կէօրտիւկիլմիլ հալտէ, էն ուֆազ
պիր թագաւորնտան տօլայը անը
թագապիլ ու թահքիր իթմէքտէն
հիւ կէրի գալմայը, Ասլա խաթ-
ըմտան չըգմաղ, պուստան 10-12
սէնէ մուգատտէմ Պէյ օղլընտա
(Սթանպօլ) Ս. Երրորդուլիւն քիւ-
րիստէն հոգեւոյս Գարեգին Է.
պիսկոպոսը պիր բարաս թագաւոր
իթմէսի. միւթէվէֆիա եպիսկո-
պոս թագաւոր աշնըն վէ օծուը-
նը իմաստան սօնրա քալըղա պաշ-
լայուպ, «իշթէ պու առէմ պիր
քէօմիւրէի իտի, պիր դաշ հաթթա
էվիլէ չուվալ սըրթընտա քէօմիւր
սաթար ըտը, անը պուկիւն բա-
բաս թագաւոր իթմիւթ. Քրիստոս
տախի քէնտի Սուրբալարընը
պալըգճըլարտան ինթիլապ իթ-
միլ տիր, վէ սալիւրէ. պու Եօլտա
իզահաթիլարէ միւթէվէֆա եպիս-
կոպոս էհալի էնտինտէ քէնտի վիճ-
տանըն րահաթլանտըմայա չա-
լըշըրըտը վէ էհալի սիւքիւտի իլէ
իճաղաթ վէրիւր իտի Գէզա տիկէր
պիր բարաս տախի պիր վասիթա
իլէ արապաճըլըղտան բարաս օլմուշ
օլապիլիւր. գապահաթ քիմտէ։

Պու Եօլտա րաթ իլէնէն բա-
բաս վէ վարդապետ իտուպաէ սօն-
րա օնլարը շէտիտէն թահքիր իթ-
մէքտէն իտէ, չու մուգատտէմ մէս-
լէք իշին լիյաղաթլը զաթլար եէ-
թիշտիւրմէք խուսուընա էն զիա-
տէ տըգգաթ իթմէմիլ էլգէմ տիր.
Պու մագսէտէ մէպնի Արմաշտա
թէսիս օլընտան րուհանի մէքթէ-
պիլմիլէ տահա զիյատէ գուվէթ
վէրմէք վէ օնուկ կիպի 1-2 թէ-
սիսաթ տահա մէյտանա չըգար-
մազ իշին հիւ նէվ ֆէտաքիար-
լըզ միլլէթ ու մէզհէպիլն իսթիգ-
պալընը թէմիլնէ պիր վասիթա օ-
լապիլիւր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Բրէնա հաղըթիւրի իսմինին
կիւնիւ միւսնասէպէթիլէ, (18 մու-
յիս) խալի միւլքիլէ վէ ասքէ-
րի մէմուրլարա էնվաի նիշանլար
իհասն էյլէմիլ տիր։

— Նօլտաքի կաղէթասընըն պէ-
յանընա նաղարէն՝ Բուհա վէ Բը-
ռէնսէն հաղարաթը յուլիս 9 տա
Բէթէրսպուրկա աղիմէթ իտէճէք-
լէր տիր։

— Վիւքէլա րէյիսի Կ. Սթօիլօֆ
սըհէթիլնի թէտալի իթմէք իւղ-
րէ մայիս 19ընտա մատամ ըՍ-
թօիլօֆ վէ խուսուսի թագապի
տօգթ. Զօլօթօվիլ իլէ պէրապէր
էվրօբայա աղիմէթ իթմիլէրտիր.
Կ. Սթօիլօֆըն ալտէթիլնէ տէ-
նիւն մալիլէ նաղըրը Կ. Թօտօրօֆ
վիսքէյա մէճիլսի րիյասէթիլնի վէ
խարիճիլէ նէղարէթիլնի վէ քալէ-
թէն տօլայը մահքէմէ գարտըր
միւսնասընէ մահպուս օլման 5 քի-
շի Բրէնա հաղըթիւրիլն ալֆօր-
նա նալիլ օլմուշար տըր։

— Տ. Պէնլեան իտարէսի թահ-
թընտա պուլընա վիսքէյա գուսթա-
նիսաընըն Սթօիլօֆա իմրա իթ-
տիլէրի օլմուշար էհալի թագա-
ֆընտան հիւսնի գապուլիլէթ պու-
մուշար տըր։

ՄԻԻԹԷՆԵՎ ՎԻԻԷ

Բէթէրսպուրկ կաղէթալարը 330
նէֆէր ուսասքէրին կիրիտէ կէօն-
տէրիլտիլիլնի վէ 800 աքէր տա-
հա կէօնտէրիլէճէկիլնի պիլտիրի-
յօրլար։

— Սթանպօլտա Պէյօղլու սօղազ-
լարըն պիրիսիտէ՝ պիր թիւրք
Ռուսիա սէֆարէթհանէսի քիա-
թիպլէրինտէն Ս. Քրաքէնսքի իւ-
զէրինէ հիւսիւթ իթմիլ օլտըղըն-
տան, Ս. Քրաքէնսքի մէրգուսէ
պաստօն իլէ վուրմուշ վէ քալմա-
լարը անը թուրուպ սէֆարէթհա-
նէյէ կէօթիլմիլիլէր։ Սէֆարէթ-
հանէ մութէնտըրը թիւրք հիւ-
քիւմէթիլնէ թէսլիլ իթմիլ տիր.
Րիվայէթէ կէօրէ մէրգուս թիւրք
այաղ թագըմընտան օլուպ, սէր-
հօշ հալտէ պուլուսմագտա իմիլ։

— Բուլթօ— Լաիօս վուգուա-
թընը թահգիլ իթմէք իւղ-
րէ Ֆրանսա սէֆարէթհանէսի թա-
րաթընտան մահալի մէքէրէլէ կէօն-
տէրիլէն մէմուրը մախուս Սթան-
պօլա ալտէթ իթմիլ տիր։ Սէֆիր
պու պապտէ Պապը Ալիտէն լաղմ
կէլէն թարգիլէ վէ սաիլէի թա-
լէպ իթմէք իշին Բարիստէն թա-
լիմաթա պէքլէմէքտէ տիր։

— Բուհ— Էլ-Գիսալ սէրլէվհաը
իլէ կէնճ թիւրքլէր թարաթընտան
նէշը օլընտան պիր քիթապճըզ
Սթանպօլտա կիլիլ սուրէթտէ պէյ-
նէլ էհալի տաղըտըրմըլ տըր։ Մու-
հարըրլէր թիւրքիանըն չիտիքի
հալինի Ֆրանսանըն 1789 տան էվ-
վիլ օլման հալինի թագապիլ իտէ-
րէք, պուսըն սէպէպլէրինի կէօն-
թէրմիլլէր տիր։ Մուհարըրլէրին
ասըլ մագսէտի հիւքիւմէթէ գարչը
պիր իսթիլալըն մութլաղա զու-
հուր իտէճէկիլնի վէ պու իսթի-
լալա էհալինին նէ թարղ հաղըր-
լանմաը լաղմ կէլաիլիլնի պէյան
իթմէքտէն իպարէթ տիր։

— Ժէնէվտէ թագ օլընտան վէ
կէնճ թիւրքլէրին միւրէվիլիլէ քի-
քիարը օլման Օսմանլը կաղէթա-
սընըն մայիս 15 թարիլիլի նիւս-
լաիլնտէ օգուստըղընա նաղարէն՝
Սուլթան Մուրաթը էօլալիւմէք

իշին ալիլիլէն Երլաղ Գէօշկիւն-
տէ պիր բլան գուրուլմուշ տըր։
Կէնճ թիւրքլէր զօմիլթէսի պու-
սէպէպլէ Երլաղ սէրալը պաշ-
քիաթիպիլնէ պիր մէքիլալ իրալ
իտուպ, պէօլլէ պիլ հալ վուգու-
պուլտուղընտա՝ հիւ քիմտէ Սու-
լթան Մուրաթըն մէվիլ թագալիլ-
լէ էօլմիլ օլտուղընա ինանմայա-
ճաղընը վէ սիւսիսալալ ալէմ ալիւ
պիր ճիւնայէթ իշինմիլ օլտըղը-
նա գանաթ ճաղը իտէճէկիլնի
պէյան իթմիլ տիր։

Սուլթան Մուրաթը չու թէհիլ-
քէտէն գուրթարմազ իշին լաղըմ
օլման թէտպիլլէրին իթմիլալ օ-
լուսմաընը րէճա իթմէք իւղրէ,
կէնճ թիւրքլէրին պէօլլէք տէվ-
լէթլէրէ պիր արղուշալ թագալիլ
իթմիլ օլտուղընը տալիլ Օս-
մանլը պիլտիրմիլ տիր։

— Պապը Ալի Բէթէրսպուրկ
սէֆիրի Ս. Օ'Գոնօրըն Սթանպօլ
կիլիլիլ սէֆիրի թային օլուսմա-
սընա րույի րիզա կէօթիլմիլ
տիր։

— Աթան հալմա Բարիզաէ
մուղիմ 43 Օսմանլը թալէպլէրին
պիր պէյաննամէսիլնի թէպլիլ իթ-
միլ տիր։ Օսմանլը թալէպլէր
պէյաննամէլէրինտէ՝ կէօյա կէնճ
թիւրքլէր թարաթընտան Բարիզ-
տէ վէ Ժէնէվտէ թագ օլուսման
պաղը կաղէթալարըն՝ Սուլթան
հաղընտա գուլլանտըղլարը նա-
պէճա իտանա վէ իթմիլլէրի հա-
գարաթա գարչը շէտիտէն բու-
թէսլիլ իտուպ, մէքէրի կաղէ-
թալար իլէ հիւ պիր միւսնասէպէթ-
տէ պուլընմաթըղլարընը վէ ասլա
պուլլուսմագ իսթմէթիլլէրին իյ-
լաշ իթմիլլէր տիր։

— Պիր վաղըթ հիւքիւմէթէ
գարչը քիւրալէրի իտանա թէ-
վիլ վէ պատէհու իթալալ իլէ
խալը զէմանտան պէրու ըՍ-
թանպօլտա իգաթթ իտէն Քիւր-
տիսթան պէյլէրինտէն Պէտրհան
գատէ Օսման բաշանըն Ռուսիայա
կիլթմիլ օլտըղը Սթանպօլտան պիլ-
տիրիլմիլ տիր։

— Վիլհէլմ իմբերաթօրըն Էա-
ղըն Երուսաղէմէ զիյաթթիլնտէն
տօլայը Ալմանիա սէֆարէթի վէ
Պապը Ալի պէյիլնտէ իմրա օլը-
նան մուխապէրաթ էլան խիթամ
պուլմամըլ տըր։

Մալիւմ օլտըղը իւղրէ՝ Ալմա-
նիա իմբերաթօրը պու Եօլմուրը
միւսնասէպէթիլն իլէ Սթանպօլա տա-
խի կիւսէճէք տիր։

Մ Ո Ւ Հ Ա Ր Է Պ Է

Ալաֆրանկա մայիս 31 տէ Սան-
թիալօ լիմանընտա իքի տիւլման
պէյիլնտէ ուֆաք պիր մուսատէմէ
վուգու պուլմուշ տըր։ Հէրնէ գա-
տար Սպանիատան վէ Միւսթէ-
մէաի Սմերիգատան պու միւսատէ-
մէյէ տայիլ կէլէն հալմաթիլլէր
պիր պիրինէ մուլթալը տէյիլ ի-
սէտէ, չու գատարը սահիճ օլարագ
անլաշըլմըլ տըր քի ամբրալ Շը-
լէյ Սանթիալօ թագալիլարը իւ-
զէրինէ հիւսմուսէ պաշլամըլ, լաքին
1 1/2 սաաթ գալիլտան սօնրա
կէրի շէքիլմէկէ մէճպուր օլմուշ
տըր։

Ալմերիգալլար՝ ամբրալ Շըլ-
նիս մագսէտի գալիլայա միւպա-
շէրէթ իթմէք օլմայըպ, Էալընը
տիւլմանը թօր ալթմաղա մէճպուր
իտէրէք, թագալարըն մէվըղընը
վէ թօրլարըն նէրէտէ պուլընտը-

ղընը անլամագտան իպարէթ օլ-
տուղընը պէյան, Սպանիալը-
լար իտէ՝ ամբրալ Շըլնիս մաղու-
պիլթիլնի կիլլէմէք իշին մէգ-
րիւր պիլէսաա րիվայիլթին Ալմերի-
գալլար թարաթընտան Էալմա
պիր շէյ վէ ամբրալըն նիղալը սու-
րէթտէ պիր գալիլա իթմէք էֆ-
քիարը յա ալթէլ իթմէկէ պաշ-
լամըլ օլտուղընը իտտաա իթմէք-
տէ տիրլէր։

Պու միւսատէմէտէ 2-3 Ալմերի-
գա սէֆիլնէլէրի զարարտիտէ օլ-
մուշար, ֆագաթ հիւ պիր ին-
սան լիլէթալթը վուգու պուլմա-
մըլ օլտուղընը պիլթարաֆ մէն-
պալարտան ալընտան լիլէլկարաֆլար
թաստիլ իտէյօրլար։

Բուլթօ օ. Բրէնտէն վէ Հայիթի-
տէն ալընտան լիլէլկարաֆլարա կէօ-
րէ՝ Ալմերիգալլար իքիլնի տէ-
ֆա օլարագ, ալաֆ. յունիս 3 տէ
Սանթիալօյը 1 1/2 սաաթ թօրա
թուրթմուշար տըր։ Լիմանա ճէպ-
րէն կիրմէք իսթէյէն Ալմերիգա
սէֆիլնէլէրինտէն պիրիսիլ տէնիլ
ալթընտա պուլընտան պիր թօրբի-
լին բաթլաթըղընտան տաղըլմըլ
վէ տէնիլլէ պալթմըլ տըր։ Պուս-
տան պաշա, իքի զըրհըլարըն
զարարտիտէ օլտուղընը, վէ Սան-
թիալօ էհալիսին պէօլլէք սէ-
վիլնտէ պուլընտըղընը լիլէլկ-
րաֆ պիլտիրմիլ տիր։

Բնիկ Կեսարացի Միկիլիոս
Պէյլէրնան անուկ դժբաղդ անձը,
որուն վրայ ամբիւս մ'իլիւր մտային
խանգարումի նշաններ կը տեսնուէ-
ին, անցած ուրբաթ իրիկուն, քա-
ղաքիս կայարանէն քիւ մը անգիլն
երկաթուղին անցքին վրայ կը
պառկի, երբ արդէն կառախումը
20 քայլի չափ ծօտցած էր այն
տեղին, ու ճգմուկով կը մեռնի իս-
կոյն։

ԶԱԽԻՐԻ ԲԻՍՅԱՍԸ

վառնա 27 Մայիս
Պուշտաշ
վալօն, լիպրա 47-51, հէքթօլ.
9.50-10 ֆրանք
Արապա, լիպրա 47-55 հէքթօլ.
8.50-10 ֆրանք
Այրաւ
Լիպրա 38-41, հէքթօլ. 6.20-6.40
ֆրանք
Ֆաւուրնա
100 օգգասը 16-20 ֆրանք՝ մալա
կէօրէ
Արապա մուսմէլէսի՝ Նարօլէն
21 ֆո. հիսապը իլէ տիր.
Կիւնտէ 5-6 արապա պուղ-
տայ, 4-5 արապա արբա կէլմէք-
տէ տիր։ Մըսըր Էօգ տըր։

ԻԼԱՆԸ ԲԷՍՄԻ

վարնա վէ ճիւլար քէօլլէրտէ
իրան տէվէթի լիլէպապընտան
պուլընտան րաղպէթլու զէվաթա
պիլտիրիլլէր քի իշպու մայիս ա-
լընտա, բաղար կիւնլէրի էօլլէն-
տէն սօնրա սաաթ 1 տէն 5է գա-
տար, քէնտիլէրի շալսէն վէ Էա-
լիօտ օլամաթըղը հալտէ, վէքեա-
լէթէն գօնսօլաթանէյէ լիլէրիֆ
իտուպ, էլլէրինտէ պուլընտան էվ-
րաղլարը թաստիլ վէ իսթիլլէրին
քիլթիլա տէֆթէրինէ գայա իթ-
տիրմէլի տիրլէր։

Վիւ-գօնիլայա տը Բէրա
վառնա, Գ. Ուլապ, Ուլիցա
Տէպրաքա Նօ 66